

**Ministerie van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest
De Heer P. CRAHAY
Directeur
Monumenten en Landschappen
CCN-Vooruitgangstraat 80 / bus 1
B – 1035 BRUSSEL**

U/ref. : LD2043-0451/01/2006-328PU
O/ref. : AVL/KD/BXL-2.925/s.403
Bijlage : 1 dossier met plannen

Brussel,

Mijnheer de Directeur,

Betreft : BRUSSEL, Cellebroedersstraat, 53-55. Café “Het Goudblommeke van Papier”.
Renovatie en uitbreiding op de binnenkoer.
Principeadvies (*Dossier behandeld door Mevr. L. Denis – DML*)

In antwoord op uw brief van 1 december 2006 met hoger genoemde referentie, ontvangen op 8 december 2006, hebben wij de eer u te melden dat onze Commissie tijdens haar vergadering van 20 december 2006 over bovengenoemde werken volgens principeadvies heeft uitgebracht.

De aanvraag betreft de renovatie en uitbreiding van het café. Dit bevindt zich in een smal huis van twee bouwlagen dat opklimt tot de 17e eeuw. In 1997 werd het pand gedeeltelijk beschermd, meer bepaald de voorgevel, het dak en het volume van de drie gelagkamers op het gelijkvloers, met inbegrip van het meubilair en de interieurdecoratie onroerend door bestemming, en dat omwille van het historisch en volkskundig belang van het café en voormalig artistiek cabaret op gericht door G. Van Bruaene (beschermingsbesluit van 03/07/1997).

De belangrijkste wijziging die wordt voorgesteld, is de verplaatsing van de keukens en het sanitair - die zich vandaag achteraan op het gelijkvloers bevinden - naar de eerste verdieping. Op die manier wenst men de capaciteit te verhogen door de inrichting van een 4^e gelagzaal en een buitenterras waar zich voorheen de dienstenruimten bevonden.

De Commissie is van mening dat de voorgestelde verbouwingen het karakter en de eigenheid van het pand ingrijpend zouden wijzigen. Ze kan dan ook niet akkoord gaan met de belangrijkste uitgangspunten van het project en formuleert volgende aanbevelingen.

Programma

- De Commissie heeft ernstige bedenkingen over de relevantie en functionaliteit van het ontwerp. Niet alleen zou de inrichting van het sanitair en de keuken in de centrale ruimte op de verdieping zware ingrepen op de oude bebouwing vergen, het voorstel is ook weinig valoriserend voor de vertrekken op de verdieping. Daarenboven zou de verbouwing het gebruiksgemak niet ten goede komen, aangezien zowel personeel als klanten hierdoor gelijktijdig dezelfde smalle trap zouden moeten gebruiken. Hoewel alleen de 3 voorste vertrekken van het gelijkvloers beschermd zijn, meent de Commissie dat het huidige gebruik van het achterste vertrek zich inschrijft in de logica van de oorspronkelijke inrichting van het café. **De KCML vraagt de keuken en het sanitair dan ook op hun huidige plaats, in de koer, te behouden.** Ze neemt aan dat de huidige uitrusting verouderd is en aangepast en gemoderniseerd moet worden, maar meent dat hierbij zo weinig mogelijk aan de oude bebouwing geraakt moet worden. *Vanzelfsprekend mag dit ook geen schade toebrengen aan de beschermde delen .*

- Door het aanbrengen van een nieuwe inkomssas zou een zeer typerend aspect, eigen aan de traditionele Brusselse kroegen, teniet worden gedaan, met name de onmiddellijke toegang vanaf de straat tot de gelagzaal. **De Commissie vraagt dan ook het voorstel om een toegangssas te realiseren niet te weerhouden.**

Trap

De houten trap zal volledig hersteld en gerestaureerd worden.

De Commissie moedigt dit aan en vraagt de nodige opmetingen en uitvoeringsdetails van deze interventie bij de definitieve aanvraag te voegen.

Vervanging van de afdekking van de binnenkoer

Men voorziet de verwijdering van de bestaande polyester golfplaten, hetgeen positief is. De vervanging ervan door een nieuwe standaardkoepel lijkt echter weinig opportuun in een 17^e-eeuws pand. **De Commissie vraagt naar een overkapping te zoeken die beter aansluit bij het historische karakter van de bestaande bebouwing.**

Reiniging van de muren

- Men voorziet de reiniging van de binnenmuren om zo de nicotinelaaag die zich hier geleidelijk aan heeft op afgezet te verwijderen. In tegenstelling tot de DML is de Commissie van mening dat een dergelijke reiniging toelaatbaar is, mits behoud van de patina van de muren en de aforismen die erop aanwezig zijn. **De Commissie vraagt een beroep te doen op zachte reinigingstechnieken en op voorhand een aantal testzones te realiseren op een weinig zichtbare plaats, aan te duiden door de DML. Dit moet het mogelijk maken de impact van de reiniging te evalueren en de meest adequate techniek te bepalen.** Een definitieve beslissing hieromtrent zal bij de aanvraag van de unieke vergunning worden genomen door de KCML op basis van de resultaten van de proefreiniging.

- Men voorziet eveneens in het “bijwerken (met respect van originele kleur) van de beschadigde zones van plafond en muren (zones waar stucwerk zichtbaar is en/of behang loskomt)”. **De Commissie vraagt de techniek van deze ingrepen nauwkeurig te documenteren in de definitieve aanvraag.**

Interieurdecoratie

De KCML vestigt de aandacht op het belang van de religieuze objecten die in de gelagzalen aanwezig zijn. Het betreft hier elementen die evenzeer als de andere deel uitmaken van de geschiedenis van de kroeg en integraal deel uitmaken van het bestaande interieur. Evenals de andere objecten verdienen ze het dus om behouden te blijven.

Gevel

De beschrijvende nota voorziet het “herstellen/tochtvrij maken van gelijkvloerse raam/deurpartijen”.

De KCML vestigt de aandacht op de problemen die kunnen ontstaan inzake verluchting en hygiëne van het pand (condensatie op de binnenmuren, gebrek aan natuurlijke ventilatie) indien men de installatie van dubbele beglazing zou overwegen. **Ze beveelt daarom aan de enkele beglazing te behouden of, eventueel, door gelaagd glas, dat een hogere akoestische performantie heeft, te vervangen.** Aangezien verdere gegevens over dit punt ontbreken, **wijst de Commissie er nu reeds op dat ze ook pleit voor het behoud en de restauratie van de oude houten raamkaders.** Ze verwijst in dit opzicht ook naar de brochure “Houten schrijnwerk. Erfgoed en comfort verenigen” die onlangs gepubliceerd werd door de Directie voor Monumenten en Landschappen.

Bij wijze van besluit meent de KCML dat het ontwerp dus grotendeels opnieuw bestudeerd moet worden, rekening houdend met bovenstaande bemerkingen en aanbevelingen en dat met het oog op een beter behoud van het historisch en volkskundig karakter van het pand.

De Commissie herinnert er ook aan dat het dossier moet samengesteld worden overeenkomstig artikel 38 en 38bis van het Regeringsbesluit van 17/01/2002 en volgens de aanwijzingen van het besluit van 11/04/2003. Overeenkomstig de gangbare methodes inzake restauratie moet het volgende elementen omvatten :

- een precieze opmeting van de bestaande toestand op voldoende schaal (ook van de bouwonderdelen als schrijnwerk, enz.),
- een weergave op plan van de vastgestelde pathologiën,
- een diagnostiek op basis van bovengenoemde vaststellingen,
- de voorgestelde behandeling met bijbehorende detailtekeningen.

Men moet de interventies op plan lokaliseren en kwantificeren, de restauratietechnieken beschrijven en de gebruikte materialen toelichten met technische fiches.

Met de meeste hoogachting,

A. VAN LOO
Secretaris

J. DEGRYSE
Voorzitter